

Diakendag, Soest, Zaterdag van de 3de week d/h Jaar, 28 januari 2023

Wij geloven dat Jezus met Zijn gebiedende stem in staat is welke storm dan ook het zwijgen op te leggen. Maar veel mensen in onze geseclariseerde samenleving zullen dit verhaal hooguit zien als een mooie fabel. In hun ogen is geloven je verstand uitzetten, de blik op oneindig zetten en zonder een schijn van bewijs aannemen dat alles in het Evangelie op waarheid berust. Nou ja, als je het dan perse toch wilt aannemen, dan moet je dat als individu zelf maar weten.

In onze hyper-individualistische samenleving draait alles om het individu. Het individu definieert zelf een waarheid die voor hem geldig is, maar voor een ander geen waarde hoeft te hebben. We mogen als individu aannemen dat het Evangelie ons een waarheid voorhoudt, maar die waarheid zou dan niet meer zijn dan een persoonlijke mening.

De heilige Thomas van Aquino, wiens gedachtenis wij vandaag vieren, denkt daar heel anders over. Wanneer hij in Parijs met zijn onderricht aan de universiteit begint, neemt hij een appel mee, toont die aan zijn studenten en vraagt: "Wat is dit?" Zijn studenten antwoorden: "Nou ja, dat is een appel. "Prima!," zo reageert Thomas, "maar als iemand het daar niet mee eens zou zijn, laat hij dan de aula verlaten." Daarmee geeft Thomas aan hoe hij over de waarheid denkt. Wij zijn door onze rede in staat om de essentie van de dingen te kennen. Daardoor kent ons verstand een waarheid die voor iedereen geldt.

Hoe kijkt een biddende, contemplatieve man als Thomas van Aquino dan aan tegen het geloof in Christus, die voor hem het centrum van zijn leven is? Geloof is voor Thomas ook een kwestie van de rede. Geloven is niet iets blind aannemen. Geloven in Christus doen we met ons verstand, maar dan wel met ons verstand verlicht door het geloof: door de Openbaring, door de Traditie van de Kerk en het onderricht van de Kerk. Het gaat dus om hetzelfde verstand waarmee we ook de gewone natuurlijke dingen kennen. Er is daarom geen tegenstelling tussen geloof en rede, tussen geloof en wetenschap.

Daarom is het gedeelte van het Evangelie dat in deze viering is gelezen voor Thomas geen fabel, waarin we blind zouden geloven. We kijken met ons verstand, verlicht door Gods genade, naar de werkelijkheid van de onzichtbare dingen. De auteur van de brief aan de Hebreeënen zegt daarom:

"Wat is het geloof? Het geloof is een vaste grond van wat wij hopen, het overtuigt ons van de werkelijkheid van onzichtbare dingen."

Om terug te keren naar de storm op het meer van Galilea: wij geloven met de rede verlicht door Gods genade dat God deze wereld uit het niets geschapen heeft. Dan kan het geen verwondering wekken dat Christus de macht heeft om de storm op het meer van Galilea het zwijgen op te leggen.

Als we het Evangelie van deze dag met deze filosofie lezen, kunnen we er een waarheid in zien die we op het leven van de mensheid en op ons persoonlijke leven kunnen toepassen. We leven op dit moment in een roerige wereld als gevolg van de oorlog in Oekraïne en andere geopolitieke spanningen. Ook in ons persoonlijk leven kunnen de nodige stormen opsteken, bijvoorbeeld als we door een ernstige ziekte, financiële tegenslag of tegenslag van andere aard worden getroffen.

Dit ontslaat ons niet van de plicht om zelf te doen wat in ons vermogen ligt om problemen op te lossen. We zijn immers geschapen naar Gods beeld en gelijkenis, we hebben daardoor ook een – zij het beperkte – voorzienigheid en bijgevolg verantwoordelijkheid. De leerlingen van Jezus hadden ook de verantwoordelijkheid om hun boot op het meer van Galilea zo goed mogelijk te besturen. Het is echter essentieel ons bewust te zijn van de voor alle mensen geldende waarheid dat het uiteindelijk alleen God is die aan alle stormen definitief een einde kan maken en dat ook eenmaal zal doen.

Soms lijkt Gods ingrijpen op zich te laten wachten. We kunnen dan bijna de indruk krijgen dat Hij als het ware in slaap is gevallen. Dan zouden we echter niet vertwijfeld moeten roepen: “Heer, raakt het U niet dat wij vergaan?” Want we kennen de waarheid dat Hij oneindig veel van ons houdt. We zouden daarentegen vol vertrouwen moeten bidden: “Heer, ontferm U over ons.”

Dit gebed is geen uiting van blind vertrouwen en is ook niet op een opinie gebaseerd, want dan zou het weinig waarde hebben. Dat vertrouwvol gebed is gebaseerd op de waarheid die we kennen door de rede verlicht door Gods genade. De Waarheid namelijk dat God in Christus voor de hele mensheid en ieder van ons persoonlijk zorg draagt. En in staat is elke storm, ook de stormen die wij mensen door ons egoïsme zelf ontketend hebben, het zwijgen op te leggen. Amen.